

राज्यातील सार्वजनिक यात्रांच्या ठिकाणी
शुध्द पाण्याचा पुरवठा करणे व
साथरोगावर नियंत्रण ठेवण्याबाबत

महाराष्ट्र शासन
पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग ,
शासन परिपत्रक क्र. डब्ल्युक्युएम-२००१/प्र.क्र.१३१/पापु-१२,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२, दि.६.७.२००१

परिपत्रक

राज्यातील सर्वच ग्रामीण व नागरी भागांमध्ये धर्मिक किंवा अन्य कारणांमुळे सार्वजनिक उत्सव, यात्रा, उरूस ई.चे आयोजन केले जाते.(उदा. पंढरपूर, नाशिक ई.) या ठिकाणी येणा-या विविध भागातील यात्रेकरूंसाठी स्थानिक प्रशासनाकडून पिण्याच्या पाण्याची व्यवस्था केली जाते. स्थानिक प्रशासनाकडून पिण्याच्या पाण्याची शुद्धता राखण्याचा जरी प्रयत्न केल्या जात असला तरी उन्हाळ्यातील पाणी टंचाईच्या कालावधीत किंवा पावसाळ्याच्या दिवसांत सार्वजनिक व खाजगी स्तोत्रांद्वारे दुषित पाणीपुरवठा होऊन कॉलरा, विषमज्वर, अतिसार, रोटोव्हायरस, गॅस्ट्रो वगैरे सारख्या सार्थीचा प्रादुर्भाव होण्याची शक्यता नाकारण्यात येत नाही.

या साथरोगांना आळा घालण्याच्या दृष्टीने शासनामार्फत पुरविण्यात येणा-या पाण्याची सुरक्षितता व शुद्धता अबाधित राखण्यासाठी विंघन विहिरी, नळ योजना, तलाव, टँकर वगैरे जलस्त्रोतांची शुद्धता राखणे आवश्यक आहे. ज्या ठिकाणी पाणी पुरवठ्याच्या वर नमुद केल्याप्रमाणे सोयी नसतील तेथील नागरिक / यात्रेकरू उपलब्ध होईल तेथून पाणी मिळवितात. हे पाणी शुध्द व पिण्यायोग्य असेलच याची खात्री देता येत नाही. परिणामी नागरिकांना मोठ्या प्रमाणात साथरोगाचा प्रादुर्भाव होण्याची शक्यता असते. तेव्हा अशा साथरोगापासून बचाव करण्यासाठी त्वरेने प्रतिबंधात्मक उपाययोजना करण्यासाठी आपल्या अधिपत्याखालील कार्यरत असलेल्या संबंधित अधिकारी व कर्मचारी यांना खालीलप्रमाणे सूचना पुन्हा देण्यात याव्यात व त्याची काटेकोर अंमलबजावणी केली जाईल याकडे लक्ष द्यावे.

- १) ज्या ठिकाणी ब्लिचिंग पावडरचा साठा नाही अथवा कमी आहे तेथे ताबडतोब ब्लिचिंग पावडर चा पुरवठा करण्याची व्यवस्था करावी व नियमित शुध्द पाणीपुरवठा होईल याची दक्षता घ्यावी.
- २) यात्रेचा परिसर स्वच्छ राखण्याची दक्षता घ्यावी.
- ३) पाणी नमुने तपासणी करून, जेथे दुषित नमूने आढळतील तेथे त्वरीत उपाययोजना कराव्यात.
- ४) पाणी पुरवठा करणा-या पाईपलाईन्सची तपासणी करून त्यांना गळत्या असल्यास त्या काढाव्यात व पाईप लाईन्स गटारातून अथवा गलिच्छ पाण्यातून जाणार नाहीत यासाठी उपाययोजना करावी.
- ५) सांडपाण्याचा निचरा व्यवस्थित होतो किंवा नाही याची पाहणी करावी.

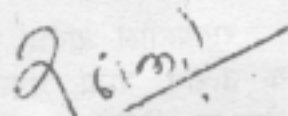
GR-2002042214402600-1800

६) संबंधित अधिकारी / कर्मचा-यांच्या कामाच्या आढाव्याकरीता आणि त्यानुसार मार्गदर्शन करण्यासाठी यात्रा आयोजकांच्या सहकार्याने यात्रेच्या पूर्वतयारीच्या वेळी बैठकीचे आयोजन करावे. या बैठकीत पाणी व परिसर शुद्धतेसाठी उपाययोजना निश्चित करावी.

७) अस्वच्छ परिसर, दूषित पाणी पुरवठा, नळ गळत्या वगैरे ठिकाणी उच्च स्तरावरील अधिका-यांनी वैयक्तिकरित्या भेट देवून आवश्यक आणि कायमस्वरुपी उपाययोजना कराव्यात.

८) साथरोग उद्भवल्यास नागरिकांना तातडीने औषधोपचार उपलब्ध करून देण्यासाठी औषधांचा साठा नजीकच्या रुग्णालयांमध्ये उपलब्ध करून ठेवण्यात यावा.

९) जनतेला शुद्ध पाण्याच्या सेवनासंबंधी आरोग्य शिक्षण देण्यात यावे. यासाठी यात्रेच्या ठिकाणी भिंतीपत्रके, पथनाटये, प्रदर्शने, लघुचित्रपट ई. माध्यमांचा वापर करावा.

(सुधीर ठाकरे)

उपसचिव व संचालक, महाराष्ट्र शासन

प्रत, माहितीसाठी व आवश्यक कार्यवाहीसाठी अग्रेषित

१) सचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई

२) सचिव, नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई

३) सचिव, ग्राम विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई

४) संचालक, नगरपालिका प्रशासन, वरली, मुंबई.

५) आयुक्त, महानगरपालिका (सर्व)

६) जिल्हाधिकारी (सर्व)

७) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)

८) जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)

९) कार्यकारी अभियंता, ग्रामीण पाणी पुरवठा विभाग, जिल्हा परिषद (सर्व)

१०) मुख्याधिकारी, नगरपालिका - परिषद (सर्व)

११) निवड नस्ती (पा.पु. १२), पा.पु. व स्व. विभाग.